

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vasilache)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Tatiana Railean și de reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Cebanaș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Railean împotriva Serviciului Fiscal de Stat, intervenient accesoriu Natalia Andronic și Ludmila Butescu cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii,

împotriva deciziei din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Tatiana Railean și a fost menținută hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 04 martie 2020 Tatiana Railean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, intervenienți accesorii Andronic Natalia, Ludmila Butescu cu privire la repunerea în termenul de acceptare a succesiunii rămase după decesul lui Pavel Railean cu ultimul domiciliu mun. Chișinău, str. Humulești, 7 și prelungirea termenului de acceptare a succesiunii cu 6 luni.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, s-a aflat în relații de căsătorie, cu Pavel Railean din data de 30 aprilie 1974, aceasta fiind înscrisă, în registrul de stare civilă, cu nr. 1414.

Din această căsătorie, au doi copii: Andronic Natalia (numele după soț), născută la xxxxx și Butescu Ludmila, născută la xxxxx (numele după soț).

A indicat că la data de 25 iulie 2017, soțul său a decedat, decesul fiind confirmat prin certificatul seria și numărul DC-IV 1552856. În acest sens, a menționat că, ținând cont de faptul că Pavel Railean, nu a agonisit careva bunuri care să prezinte o careva valoare materială pentru ea, nu a devenit proprietar la careva bunuri imobile: terenuri sau construcții, ori la careva bunuri mobile, iar locuința unde trăiesc aparține reclamantei în drept de proprietate personală, după decesul soțului, nu a depus o cerere de acceptare a succesiunii la notar, or, efectiv, nu avea ce a accepte. Precizează reclamanta că ulterior din discuții cu alte persoane fizice, a stabilit că soțul ei, ca și alți cetățeni ai Republicii Moldova, la începutul anilor nouăzeci ai secolului XX, după destrămarea URSS și proclamarea independenței, a participat la privatizarea patrimoniului statal contra așa-numitor „bonuri patrimoniale”.

A relevat că la data de 11 februarie 2020, a primit Extrasul din Registrul Acționarilor nr.00001, prin care s-a confirmat că șotul ei, rămâne și în prezent proprietar al următoarelor acțiuni: SA „Combinatul Auto nr. 4 Din Chișinău”, IDNO 1003600097956, mun. Chișinău, str.Padurilor, 13; numărul de înregistrare de Stat (ISIN) MD14AUBI1000, cu valoarea nominala de 10 lei, plasate ale societății 693799, în număr de 423, fiind acțiuni ordinare nominative.

A susținut că s-a adresat către mai mulți notari publici pentru eliberarea certificatului de moștenitor legal, însă a primit refuz din cauza omiterii termenului de 6 luni de zile, făcându-se referire la dispozițiile Codului civil, în redacția de până al 01 martie 2019.

A solicitat Tatiana Railean prelungirea cu 6 luni a termenului de acceptare a succesiunii după decesul soțului Pavel Railean.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 02 iulie 2020, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 10 iulie 2020 Tatiana Railean a declarat ape împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Tatiana Railean și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În favoarea concluziei enunțate instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 8, 9, 10, 13, 14, 1500, 1516, 1517, 1519 Codul civil, în vigoare pînă la 01 martie 2019 și a stabilit că la momentul decesului soțului reclamantei Railean Pavel, în temeiul art. 1440 și art. 1517 CC al RM (în redacția legii de pînă la 01.03.2019), se consideră deschisă succesiunea, intervenind termenul de 6 luni pentru acceptarea acesteia.

Corespunzător, a constatat instanța de apel că persoanele cu vocație de moștenitori legali, sus-indicați, nu au depus cererea de acceptare a succesiunii în termenul de 6 luni de la deschiderea acesteia. Implicit, adresându-se în anul 2020 către notar, ultimul a refuzat deschiderea dosarului succesoral în condițiile depășirii termenului de acceptare a succesiunii, motiv pentru care a și fost depusă cererea dată.

Art. 1519 alin.(1) Cod civil, arată că termenul prevăzut la art.1517 poate fi prelungit de către instanța de judecată cu cel mult 6 luni. Cu acordul celorlalți succesori care au acceptat succesiunea în termen, pot fi incluse în cercul moștenitorilor, fără a se adresa în instanța de judecată, persoanele din clasa succesorală chemată la succesiune care au omis termenul menționat.

Instanța de apel a conchis că nu constituie motive temeinice de admitere a acțiunii faptul că reclamanta a cunoscut despre termenul legal de acceptare a succesiunii, însă nu l-a realizat anume pe motiv că defunctul nu ar fi deținut proprietăți ce ar putea fi acceptate. Or, drept temeii pentru prelungirea termenului pentru acceptarea succesiunii sunt: starea de invaliditate a succesoralului, îngrijirea unui membru bolnav al familiei, aflarea în străinătate sau în rândul forțelor armate, tăinuirea faptului deschiderii succesiunii de către ceilalți moștenitori etc.

Totodată, instanța de apel a conchis că, nu constituie motive temeinice prelungire a termenului necunoașterea dispozițiilor legale incidente, lipsa de timp pentru depunerea cererii, necunoașterea componenței patrimoniului succesoral și alte motive similare.

În această ordine de idei, Colegiul instanței de apel a considerat întemeiate concluziile primei instanțe precum că nu au fost stabilite temeiuri pentru prelungirea Tatiane Railean a termenului de acceptare a succesiunii, și prin urmare, corect a fost respinsă acțiunea reclamantei. Or, argumentele indicate de către ultima nu constituie temei justificat de omitere a termenului de acceptare a succesiunii.

La 16 iunie 2021 Tatiana Railean și reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Cebanaș au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, sau casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului, au indicat că, nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural, și a interpretat eronat normele de drept material, a examinat cauza fără să intre în esența faptei și fără să cerceteze amplu situația de pe poziția unui observator echidistant.

Prin notificarea din 30 iunie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 04 februarie 2021 și la 29 martie 2021 a fost expediată părților, însă la actele cauzei lipsesc probe prin care s-ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat de Tatiana Railean și de reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Cebanaș se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Tatiana Railean și de

reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Cebanaș nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor susținute în cadrul judecării cauzei, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Tatiana Railean și de reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Cebanaș ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Tatiana Railean și de reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Cebanaș se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru